

Коли новачок «дорослий»

У період від трьох до п'яти років розвиток дитини відносно стабілізується, і різка зміна способу життя може призвести до неприємних наслідків.

Зокрема, така зміна пов'язана із втратою приватності, тобто можливості побути наодинці з собою або близькою людиною, яка добре відчуває настрій дитини, знає її потреби, бажання і звички.

Зміни в усталеному житті

Дитина, яка вперше прийшла до дитячого садка у трирічному віці й пізніше, переживає не менший стрес, ніж півтора-дворічний малюк.

Усталене домашнє життя, певна розміреність режимних процесів, звичний побут, вимоги й правила сформували певні поведінкові реакції дитини, які вона має змінити відповідно до нових умов життєдіяльності. У такому разі доводиться також змінювати **сформований та закріплений стереотип** і звикати до нової ситуації, а це нелегко.

Особливості вікового розвитку

Самостійність дитини

Питання самостійності для «дорослого» новачка — болюче. За нових обставин він може розгубитися, задивитися на щось, чогось не почути й залишитися останнім, хто не встиг одягнутися або доїсти, тобто стати «невмійкою» чи невдахою. А це вже **питання самооцінки дитини**, її впевненості й гідності.

Інтерес до однолітків

Питання сталого інтересу до однолітків — суперечливе. За віковими особливостями розвитку воно безперечне, а за особливостями сімейного виховання і традиційної організації спілкування дитини з однолітками та в сім'ї — проблемне.

Дитина, яка вперше в дитячий садок «прийшла із сім'ї», де була з бабусею чи нянею, зазвичай вже багато чого знає, уміє читати й рахувати, легко спілкується на «дорослі» теми. Для неї привабливішим є вихователь, а не однолітки, адже «вони нічого не розуміють». Проте відповідь на запитання, кому з ким нецікаво, — однозначна. Нецікаво саме з такою «навченою», «розвинутою» дитиною, адже вона не володіє найціннішим умінням з погляду дітей — вона не вміє гратися, а тому й нецікава одноліткам. Утім, для новачка дитяча спільнота є привабливою, і він у свій спосіб починає **привертати до себе увагу**: виносить з дому всі цукерки або іграшки, аби «підкупити» однолітків, показати який він класний! Або ж новачок одразу вдається до агресивних дій — відбирає іграшки, дублює вказівки вихователя тощо. Невміння гратися взагалі або гратися разом — значна перешкода для спілкування з однолітками та соціалізації дитини.

Відмінності в поведінці ДИТИНИ в дитячому садку і вдома

Саме серед трьох-п'ятирічних новачків можна зустріти дитину, яка по-різному поводить себе в дитячому садку і вдома. Слухняна, витримана, уважна — у дитячому садку, і навпаки, неслухняна, плаксива, агресивна, нетерпляча, вередлива — вдома. Зазвичай дитина, якій властива така поведінка, має слабку нервову систему або порушення в її діяльності. Щоб бути такою для вихователя, треба **прийняти зовнішні правила**. І дитина цього дотримується: завжди чує, що каже вихователь, і відповідно реагує — збирає іграшки, одягається на прогулянку, сідає обідати тощо.

Почути на свою адресу негативну оцінку чи зауваження для неї — неприпустимо, тож вона намагається з усіх сил бути хорошою, проте сили — не безмежні.

І вдома, у звичних умовах, поруч з батьками, її напруження виринає назовні. Стрес, який дитина переживає під час зміни умов життя, проявляється, наприклад, у сльозах, що на думку батьків є безпідставними. У такому разі через плач відкривається своєрідний клапан, за яким накопичилося нервово напруження. Утім, батьки не розуміють причин переми дитини, тож намагаються вплинути на неї: розмовляють суворим тоном, присоромлюють або ж карають її. **Скоригувати поведінку** дитини слід у інший спосіб:

- **у дитячому садку** — знайти для дитини такі заняття, які дадуть змогу їй бути самою собою, виражати почуття і переживання. Можливо, це будуть театралізовані ігри за ширмою, де від імені ляльок можна висловити не лише позитивні емоції та почуття, а й негативні, де персонажі сперечатимуться, сваритимуться, миритимуться тощо;
- **вдома** — вигадати для дитини способи, завдяки яким вона зможе знімати напруження.

Навчити дитину отримувати задоволення у різний спосіб — особливе завдання для батьків. Наприклад, вони можуть скласти для себе «меню задоволення» — «Я можу отримати задоволення від...», й поєднати його з діяльністю дитини — «Що ти любиш робити?», «Що тобі подобається?». Можливо, дитина полюбить розплутувати нитки поруч з мамою, яка отримує задоволення від в'язання. Що більше батьки разом з дитиною згадають приємних справ, які їй подобаються, то легше їм буде урізноманітнити способи, аби отримати задоволення. Батьки можуть поділитися з дитиною способами отримання задоволення зі свого «меню».

Найголовніше, батьки мають зрозуміти, що погана поведінка — не вередливість, а своєрідний психологічний захист у складній ситуації, яку дитина переживає вперше!

Ппдс №6 2019 с30

